

MINDSZENT-SZEGVÁR

ÉS VIDÉKE.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 3 frt — kr. Négy hóra . . . 1 frt — kr.
Fél évre . . . 1 frt 50 kr. Negyed évre — frt 75 kr.

VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL

a szerkesztő saját házában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

HIRDETÉSEKET

a y i l t - t é r i közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl.

Katonai és polgár.

Magyarországon katonai és polgár közt nagy a különbség. Nemcsak foglalkozás, mely egyiket a hadviselésre a másikat békés munka eszközeire utalja, hanem főleg a szellem különíti el a két tényezőt egymástól, úgy, hogy az úr, mely köztük támadt, majdnem áthidalhatatlan.

A katonai magasabb lénynek tartja magát és lenézi a polgárságot, melyet csak arravalónak tekint, hogy munkájával szerezzék meg neki a fényes egyenruha árát. A katonatiszt nem azonosítja magát az ország polgáraival, mert a katonának a becsületről, a kötelességről, az emberiség céljáról egészen más — a civilek felfogásától egészen elütő véleménye van.

Hogy milyen a vélemény, azt látjuk, valahányszor flagrán sérelmeket ejtenek a nemzeti érzelmeken, valahányszor a militarismus durva kézzel nyúl bele a polgári institúciók keretébe.

És arra fájdalom sokszor akad alkalom. Nem mulik el esztendő kisebb nagyobb katonai affaire nélkül. Majd Kolozsvár, majd Eger majd meg Kecskemét, Győr, Arad és Fiume a katonai tulkapás színhelye és mindenhol a polgárságnak kell a rövidebbet húzni nehogy a szent kardbojtban csorban ejtessék.

A magyarok türelme már valóban a birkán is tulesz, mert a gyakori bántalmazások ismétlődése dacára is alig mutatunk csak egy példára is, hol a magyarok sértett önérzete elégtételt nyert volna a katonai hatóságok részéről.

Most is az a hír hozza izgalomba a magyar közvéleményt hogy a Jelacsics ezred tisztikara koszorút tett le Jelacsics volt horvát bán sírjára és az ezred parancsnoka Jvanovich beszédet tartván, dicsőíté az elhunyt bán érdemeit a császár és trón irányában.

Magyarország hadseregének egy töredéke tehát abban, amit Jelacsics horvát bán cselekedet érdemeit lát, mit meg kell koszorúzni; a hírhedt férfiú betörése Magyarországra és annak a magyar alkotmány ellen intézett támadásai a saját pénzünkön tartott közös hadseregbeli tisztikar által oly dicsőséggel hirdettetik, melyet meg kell koszorúzni; nos, ha ez nem egyenes provokáció a magyar népnek akkor nem tudjuk mivel lehetne mással provokálni valamely nép felháborodását.

A magyar nép nem hagyhatja szó nélkül ezt az újabb katonai botrányt. Meg kell mutatnia a magyarnak, hogy ő

az ur e házában és, hogy nem szabad fején diót törni büntelentül.

Elégtételt követelünk e provokálásért és elégtételt kell kapnunk ezért a hallatlan merényletért, melyet a Jelacsics ezred tisztikara a magyar hazafiság ellen elkövetett.

Községi közgyűlés.

Ösmeretes olvasóink előtt az a tény, hogy a szünidő előtt megtartott utolsó rendes közgyűlés alkalmával kitűzött több rendbeli fontos ügyek az okon nem lettek tárgyalva, mert az akkori bíró — egy megyei rendeletről lévén szó — a közgyűlést feloszlatta.

Nem akarunk ismétlésekbe bocsátkozni s azért e feloszlásról ez alkalommal nincs mit mondanunk, de annál több a két hónapi szünidő után elsőnek f. hó 3-án megtartott rendes közgyűlésről — valamint azon *feltűnő* jelenségről, hogy ily hosszú pihenés után csak két tárgylett tárgyalásul kitűzve.

Feltűnőnek mondtuk e jelenséget, de mondhatnánk aggasztónak is, mert egy kis figyelő képesség mellett bárki is azt a következtetést vonhatja le e tényből, hogy a gazda nélkül óhajtt elöljáróságunk számolni, vagy is jól vagy rosszul, de a képviselőtestület ellenőrzésénélkül — határozati jogának mellőzésével akar intézkedni, a község ügyeit vezetni, mert joggal kérdehetjük, hogy hova lettek azok a félbeszakítás alkalmával elintézetlen maradt ügyek? Ha elintéztettek miként lettek azok elintézve?

Majdnem három hó mult el az utolsó rendes közgyűlés óta. Ez idő alatt mi sem történt volna olyan, miről a közgyűlésnek előterjesztendő lett volna? Majdnem hihetetlen!

Igaz, hogy ha jól emlékszünk, egy rendkívüli közgyűlés tartatott ugyan és talán éppen azon tárgy fölött, mely a jelen közgyűlésnek képezte első tárgyát. E közgyűlés második tárgya pedig a legújabb keletű — vagyis a bérbeadott községi földek jóváhagyása körüli intézkedés, e szerint tehát nem történt volna semmi figyelemre méltó Mindszent községben és közigazgatásunk forgandó kereké megállt — — szünetelni.

Feltéve — ami teljes lehetetlen — s mi is másként vagyunk meggyőződve — hogy csodálatosképen semmi féle átirat, leirat, rendelet stb. nem érkezett is le, de tudomásunk van egy oly pár esetről melyeket nemcsak, hogy tárgysorozatba venni kellett volna — sőt inkább az ügyekben már régebben rendkívüli közgyűlést kellett volna egybehívni. Ilyen ügy az elöljáróság, által *önhatalmulag*, küldöttségileg kért állami végrehajtók. Ilyen ügy a tiszai rakpart kérdése.

Nem lett e gyűlés tárgysorozatába Tary Endrének éppen e rakpart ügyében, kellő időben beadott interpellációja sem felvéve, de annak tárgyalásába a közgyűlés belement.

A gyűlés lefolyását röviden következőkben adjuk.

Tary Endre mielőtt a kitűzött tárgyakba belebocsátkozna, kijelenti, hogy ő az elöljárósághoz a k e l l ő i d ő b e n egy interpellációt nyújtott be, de az a tárgysorozatba felvéve nem lett s noha az igen fontos ügyet melőzték, előterjeszti, hogy a mindszentti tiszaparton oly jogokat gyakorol a szomszéd község, melyekhez joga nincs. Elmondja, hogy

Mindszent község lakossága, képviselőtestülete váratlanul arra ébredt, hogy Sövényház község rakparti díjakat szed Mindszentben, táblákat állít le — szabad kikötőket jelöl, szóval partjogokat gyakorol nálunk s mindezt kifüggesztett, nyomtatott szabályrendelet alapján. Mi is alkottunk partijog és díjszedési szabályrendeletet, a mi általunk leállított táblákat a szomszéd birtok — nem község — kidobatta. Azt tapasztalja, hogy elöljáróságunk nem akar, sem most nem tett semmit az ilyen jogtalan s törvénytelen megállítására, de sőt nem átalotta a Sövényház község szabályrendeletét — **nem a kellő időben**, hanem most, midőn talán már érvényre is emelkedett, a községhez tanácsstermében kifüggeszteni — honnan azonban most már eltűnt. Az ilyen jogokat, melyekről a község önként lemond, sem a bíró, sem a jegyző többé vissza nem szeresheti. Miért nem vetette ki az elöljáróság a Sövényház által lerakott táblákat — mint a hogy a miénket kivették? Az elöljáróságnak szorgos kötelessége lett volna jogunkat védeni, nem tette.

Következő interpellációt inté: az elöljárósághoz:

Van-e tudomása a t. elöljáróságnak arról a tényről, hogy a Tisza balpartján D a n i e s k a József, állítólag mint Sövényház község, táblákat állított fel. Ha van tudomása minő intézkedéseket tett eddig, ha nem volt tudomása hajlandó e arról hivatalos tudomást szerezni és az ellen minő intézkedést óhajtt tenni?

Ez interpellációra azonnal kéri a választ megadni.

P a p Ákos főjegyző az elöljáróság nevében válaszul az interpellációra és határozottan kijelenti, hogy, ha van jog feladás e rakpart kérdésében, egy a felelősség ez ügyben csak is a kiküldött bizottságot terhelheti. Az elöljáróság működött ez ügyben és az erről szóló jelentést a jövő közgyűlésen akarta tárgyalni. Allításának bebizonyítására azonban felolvassa a Mindszent község által alkotott szabályrendelet ellen Sövényház község által beadott fellebbezésre hozott belügyminiszteri rendeletet, mely szerint a f. év szeptember hó 11-ére helyszíni tárgyalás tüzett, ki.

T a r y Endre a választ nem veheti tudomásul, mert kérdés nem az volt, hogy az elöljáróság részéről bármi is történt volna az ellen, hogy Sövényház község Mindszentben gyakoroljon partjogot. E felolvasás határozottan egész más és keletkezése nem az elöljáróság dicsősége, hanem Sövényház egy apellációja folytán jött létre. Szerinte itt az elöljáróságnak egy nagy, káros voltában a mesze időkig kiható — mulasztásával állunk szemben.

W i m m e r Károly szerint sem lehet a főjegyző által felolvasott határozatot a Tary interpellációjával össze keverni. Az nem egyéb, mint hogy az általunk alkotott szabályrendelet megapellátatott és ez okon egy újabb helyszíni tárgyalás tüzett ki. Itt az a tény áll és igaz, hogy Sövényház község szabályrendeletet alkotott és annak értelmében partdíjakat szed. Ha tudott az elöljáróság e készülő szabályrendeletéről, **mulasztást követett el**, mert a káros határ időn belül nem fellebbezte azt meg.

A közgyűlés — amannyiben sem a jegyző sem a bíró kellő választ adni nem tud, illetve a válasz kuszált, utasítja őket, hogy a legközelebbi közgyűlésen kimerítően válaszoljanak.

Most következett a közgyűlés tulajdonképeni első tárgya. A társulattal a kurca zsálip földjéből területre megkötött egyezség jóváhagyása.

A megkötött egyezség szerint fizet a társulat a végleges kisajátított terület kataszt. holdjéért 350 frt összes 519 frt. Az ideiglenes elfoglalt területnek használatáért kártérítést kat. hold. 150 frt összesen 299 frt 14 krt. Összesen tehát 818 frt és 44 kr. tökétt ennek 1889. év Január elsőjéttől 6 százalékos kamatát. Kötelezi magát a társulat egy 5 méter széles utat építeni, melynek szolgálmi jogát a község bekebelezheti. Viszont azonban köteles leendő a község ez utat jókarban fentartani — saját költségén javítani.

Hosszabb vita után szavazás rendeltetvén el, a közgyűlés többsége a kiegyezésben meghatározott összeget elfogadja, de nem lévén tisztában, hogy utavagy hidról van-e szó a pont bővebb körülírását kéri.

Nem fogadhatja el egy esetleges hidjavítási költségeit sem azokon, mert azt inkább maga a társulat használja s így rongálja is, de 5 méter utat keskenynek is talál. Mindezen hiányok pótlására bíró és jegyző kiküldetik.

A második tárgy a községi földek jóváhagyását képezte.

A közgyűlés a bérbeadást egyhangulag jóváhagyta.

Iskolaszéki gyűlés.

Elérkezett az 1891/92. tanév, az elnökség augusztus hó 30. napjára összehívta az iskolaszéket, kiemelve a tárgysorozatban azt, „mivel fontos tárgyak vannak, szíveskedjenek a t. tagok minél nagyobb számmal megjelenni“

Fontos tárgy volt a tanító választás, mi csak úgy történhetik meg, ha a tagok $\frac{2}{3}$ -da jelen van, de sajnos az óra már $\frac{1}{2}$ 11-re járt a tagok kellő számmal még nem voltak, ezért a választási elnök megbizta az iskolaszék alelnökét, hogy a tárgysorozatban felvett főlebi tárgyakat elnöklété mellett végezze — tárgyalja le az iskolaszék.

Hám János iskolaszéki elnök megnyitván a gyűlést az igazgató tanító éves jelentést olvassa föl, melyből meggyőződést szerzett a tanügyi hatóság tanügyünk állapotáról a szép haladásról, a tanítók buzgó, fáradságot nem ismerő munkálkodásáról.

Az éves jelentés örvendetes tudomásul vétetett a tanítói karnak elismerés szavazatott, Hám János alelnök Bozó Kálmán volt iskolaszéki gondnokról szép szavakban emlékeztetve meg, ki isteni gondviselés folytán jobb létre szenderült, ezért miután az iskolaszék részvétét fejezi ki az elhalt fölött, a tárgysorozatban felvett gondnok választást tűzi ki.

Egyhangulag Gémes Lajos községi hivatalnokot, tutort, iskolaszéki gondnoknak 40 frt tisztelet díj mellett elválasztotta.

A tömörkényi lakosoknak azon kérelme, hogy a leégett alsó tömörkényi iskola a bánom hegyi dűllőnek Mindszent felőli oldalára helyeztessék és még egy új 3-ik iskola építtessék ajánldog terjesztetett a község tek. képviselőtestületi gyűlés elé.

Az elnökséghez érkezett több átirat elnöki elintézés nyert tudomásul vétetett. A beiratások az iskolákban szeptem-

ber hó 21-én veszik kezdetüket s tartanak szeptember hó 30-áig, a mely napon azonban a rendestanítás is kezdetét veszi.

Az idő halad. az óra mutató $\frac{1}{2}$ 12-tőt mutat, a választáshoz szükséges létszám nincs meg! a választás alhalasztott szeptember hó 2-ára, a mely nap nagy ügygyel, bajjal! $\frac{2}{3}$ -da a tagoknak megjelent s a 4 pályázó közül Vitos János egyhangulag elválasztott tanítónak.

—y.—r.

Igazgatói jelentés az 1890/91-iki tanévről.

A múlt vasárnap megtartott iskolaszéki gyűlésen olvastatott fel Hám János igazgató tanítónak a múlt tanévről szóló jelentése, mely úgy tartalma, mint irodalmi színvonalon álló irállya folytán nem lett volna érdektelen azt egész terjedelmében közölni, de szűk terünk miatt csak rövid kivonatokban közölhetjük:

A község előjárósága által minden napi iskola kötelesül a bel és kül területen összeíratott:

813 fiu	733 leány	összesen	1546
Multévben pedig	760 „ 710 „ „		1470
Növekedés	53 „ 23 „ „		76

Az iskolába járó tanulók összes számából egy-egy tanteremre 87 tanulóesik.

Egész terjedelmében közli a jelentés a mulasztott órákat, a vasárnapi iskolákat, a tanulók felekezetek szerinti felosztását és az élet korokat, valamint az új iskolaszék megalakítását és ennek múlt évi működését. A tantestület gyűléseit, határozatait és egyetlen egy fontosabb mozzanatot sem hagy figyelmen kívül, melyek a múlt tanévben tanügyünk életében felmerültek.

A vallás tanítást a rom. kath. tanulóknál osztály tanítóik, az izr. tanulóknál Dr. Wiener rabbi végezte.

Az egészségügyi állapotoknál a következőket mondja a jelentés: „Az eleget iskolát kivéve, hol a roncsoló—toroklob miatt a politikai hatóság december havában az iskolát bezáratta, benne a tanítás 1891 Január közepéig szünetelt — egyebütt az egészség kielégítő volt“.

Az „iskola látogatás“ ról szóló jelentés elmondja, hogy mily ritka szerencsében részesült községünk a Nmltoságu megyéspüspökünk Schaster Konstantin látogatása által, a ki is „Szent hivatalkodásának egyik délutánján az ápodai fiu, a másikon pedig a 4-ik osztályu fiu iskolában tette látogatását az összegyűjtött növendékek között; távozásakor megelégedésének kifejezésével hazya el az iskolát. Továbbá az iskolaszék tagjal is több ízben

megjelenvén az iskolákban, meggyőződést szereztek a tanítók buzgalma és a tanulók előhaladásáról.

Az iskolai könyvtárról szólva elmondja, hogy „tizenhárom év előtt a községi képviselőtestület iskolai könyvtárra nagylelkűleg (?) megszavazott 100 frtot, azonban ezen összeg máig sem lett az előjáróság által kiutalva, hogy céljaira fordíthatassék.“

Jó tékony ságot gyakorolt a helybeli takarékpénztár, midőn ez évben is 50 frtot küldött az elnökségnek, melyen tankönyvek vétettek és osztattak ki a szegény tanulók között.

Egy névtelen jószívü gyermekbarát 1 frt 56 krt küldött, mely összeg a kiválonomnak megfelelőleg egy szegény tanulónak adatott ki.

A 48-as kör 10 frtot küldött segélyezés céljaira. Az iskolaszék gondnokságának kezelése alatt lévő alapítványok kamatain ruhane-miek vásároltattak, melyek a szegény sorsu növendékek között osztattak szét, és pedig: 42 pár csizma, 14 felöltő kabát, 13 nadrág, 25 szoknya és 12 kendő.

A terjedelmes jelentés végét következőkben közöljük:

Az évszázó vizsgálatok következő napokon voltak megtartva:

Junius 4-én Tömörkényen!

Junius 5 és 6-án a mindsenti oldalon lévő tanyai iskolákban, 8, 9, 10, 11, 12-én pedig a belterületi iskolákban kielégítő eredménnyel, említés nélkül nem hagyhatom, hogy: A leány osztályokban bemutatott női kézi munkák haladását mutatnak; a tanítónők nem a nélkülözhető piperére, hanem a szükséges, hasznos és nélkülözhetetlen házi kézi munkák készítésére fektették a fősulyt. A 2. 3. és 4. osztály növendékei által ki volt állítva mintegy 150 darab szép kézi munka, mely a vizsgáló bizottság teljes meglegedésével találkozott.

Mielőtt évi jelentésemet bezárnám, nem mulasztatom el a tek. iskolaszék figyelmét oda irányítani és tisztelettel fölkerüni, hogy a meny nyiben örvendetes volna magában véve a bel ugy a külterületi tanulóink évről-évre észlelhető növekedése, oly mértékben aggasztó is azon tapasztalat, hogy alig győz a hatóság a szükségnek megfelelő számban szervezni új iskolákat, mindazon által kedvesen hangzó panaszként emlitem fel, hogy sok a gyermek kevés az iskola.

Igy a 4-ik osztályu fiu iskola tanterme, valamint a 3. és 4. oszt. leány iskolái is az 189 $\frac{1}{2}$ ki tanévben a növendékeket még talán befogadhatja, azonban továbbra nem lesznek képesek nem csak ülőhelylyel ellátni, hanem álló helyet sem adni, nehogy készületlenül te-

mám felelém fiu kegyelettel tekintve a képre. Szobaasszonyom olyan arcot vágott erre a kijelentésemre, mintha ájulás ellen akarna küzdeni, de ép ez volt a jele annak, hogy állításomban csöppet se kételkedett.

Igy aztán nyugodtan lakhattam öt hónapig, tisztelve a környék hölgyeitől, míg a rendőri beavatkozás durva kézzel le nem rántotta az álcát ártatlan mohamedanizmusomról.

Mikor ugyanis nemrég az a hir terjedt el a fővárosban, hogy Belcsov gyilkossa itt járó város falai között, a rendőrségnek első dolga volt felügyelni minden idegenre, a kinek összeköttetései vannak Keleten.

A házmasterpár házibarátja révén, aki konstabler volt a rendőrség végre tudomást szerzett az én keleti összeköttetéseimről és miután a szomszédok mind erősítették, hogy gyakran igen későn szoktam hazajönni éjjel, hát azonnal nagyot gondoltak a rendőrségnél és egy este idézést kapok a kerületi kapitányság elé.

A kapitány ur szigoru hivatalos ábrázata, el volt borulva, meglátszott rajta, hogy nagy esemény előestéjének tekinti kihallgatásomat.

Őn az — a Bajusz ugy-e, kérdé mialatt tekintetét végig jártatta rajtam.

— Igenis az a nevem.

— Hová való?

— Kajászó Szt. Kereszturmajsa Sáros Mihályfalváról kérem alászan.

— Hány éves?

TÁRCZA.

Vallás csere.

A „Mindszent-Szegvár és Vidéke“ eredeti tárcája.

Egy ideig nagy tekintélyem volt a hölgyek körében, mert mohamedánusnak tartottak a javából. Nem viseltem ugyan turbánt, harem se tartottam, hanem mint aféle modern giaur csak a kaszirosnének udvaroltam egy király-utcai kávéházban.

Nekem tettsett ez az állapot és miután másnak kárt nem okoztam vele, talán még ma is mohamedánusnak tartana a világ, ha a rendőrszimata fel nem fedezi izraelita voltomat.

Hogy miért lettem a próféta hive, a ki Mózes vallásban születtem, az egyedül csak a szobaasszonyom lelkiismeretét terheli és ha van igazság, majd felel érte a tulvilágon.

Mert ő kényszerített a vallás csere hüös cselekedetére azzal, hogy zsidónak nem akarta kiadni szobáját.

Nekem a szoba nagyon megtetszett, aztán ki is fáradtam már a lakás keresésben, hát nem sokat teketóriáztam és megtagadva ősi vallomásomat, a bejelentő cédula vallásrovatába oda irtam, hogy mohamedánus.

Láttam, hogy szobaasszonyom eleinte kissé gyanusan tekintett reám és titokban összehasonlitásokat tett köztem és a szomszéd grajzler között kinek semita voltát azon felül, hogy

savanyu oborkát árult fehér báli nyakkendőkel egy üzletben, még a kellenél jóval hosszab orr is elárulta. Én azonban még idejekorán értesülvén szobaasszonyom ethnografiai összehasonlitásairól, mindent kerültem, ami faji azonosságunk megállapítására vezethetett volna sőt megcselekedtem azt is, hogy borívó férjének vonakodtam kezét nyujtani és annyiszor emlegettem beszédemben az „Allaht“, hogy más kevésbbé hatalmas isten bizonyára elkopott volna tőle.

Azonban a ledöntőbb argumentum mohamedámságom mellett mégis csak az a fotografia volt, melyet egy antiquáriusnál vettem kerek 8 krajcárért. Ez a műkincs ugyanis Bosniából került Budapestre, hová azt a okkupáció alkalmával egy baka hozta. A kép elég érdekes, mert 27 török asszonyt ábrázolt fátyolban és ennél fogva egy kis jó akarattal mind a 27-et szépnek is lehetett tartani. Ezt a képet én oly irányzatossággal el tudtam rejteni, hogy szobaasszonyom azonnal rábukkant és minél tovább nézte annyival nőtt kíváncsisága megtudni e derék asszonyok kilétet.

Egy napon már nem tudta fékezni magát és bocsánatot kérve tőlem az indiszkretió miatt kérdést intézett hozzám.

— Ugyan Bajusz ur honnan vette azt a képet.

— Honnan? Hát hazuról kaptam.

— És mit ábrázol, ha szabad kérdenem?

— Ezek a jó asszonyok mind az én ma-

lálja a tek. isk. szék, ezen ügyet komoly gondoskodása tárgyává tenni kegyeskedjék.

Továbbá, már a múlt év december havában volt szerencsém a tek. iskolaszéknek a tömörkényi két iskoláról jelenteni, hogy tantermei a tanulókat be nem fogadhatják, ezt akkor szükségből ekként oldotta meg. „Mig a tömeges iskolalátogatás tart, addig a megosztva tanítást rendelte el. „Ezen komoly orvoslást igénylő állapotnak — szerintem ily megoldással nem lehet Mindszent község kulturális intézményében szerepelnie az okon sem, mert ha eddig meg tudta hozni Mindszent község tek. képviselőtestülete a jövő nemzedék, gyermekei és leendő polgárai nevelésére elismerésre méltó anyagi erejéhez mérten nagy áldozatait, úgy hiszem ennek utána sem fog attól visszariadni, utat módot fog találni újabb nagyszerű anyagi áldozatainak meghozatalára s a hatóság kezdeményezése kétség kívül általános helyesléssel fog találkozni, hogy Tömörkényen egy harmadik iskola állíttassék.

Helyi és vegyes hírek.

— **A községi földeket** f. hó 1-én adták nyilvános árverésen haszonbérbe. Elsőnek az 1200 négyszög ölével számított 91 hold községi tanya földek kerültek árverés alá holdankénti 15 frt kikiáltási ár mellett Noha az árverési feltételekben azon elég súlyos — de szükséges — kikötések vannak megjelölve, hogy évente fele részben köteles a bérlő kapás növényt természetni és 10% át jól megrágyázni — még is 20 frt 30 kr ár éretett el holdanként. A bérlő Tóth Pál és társai. Másodiknak a 7 hold „Jegyző föld“ árvereztetett 20 frt kikiáltási ár mellett és 25 frt 60 ra hallatlan magas árért Luea Ferencné bérelte ki. A tömörkényen fskvő „Csaj“ és Takács hidja féle viz állási földeket L a v i c s k a Pál 301.10 összes árért bérelte ki — mindannyian 6 évi idő tartamra. Nem lesz talán érdektelen az alábbi kis statisztikával jelölni azt, hogy mily hatalmas arányban emelkedett nálunk rövid idő alatt a föld értéke, A községi tanya földek bérbé voltak adva az 1865-ik évben 1200 négyszög öles holdanként 8.50

1870	"	"	"	"	12.—
" 76	"	"	"	"	14.—
" 82	"	"	"	"	16.—
" 85	"	"	"	"	18.—
" 91	"	"	"	"	20.30

— Áprilisban leszek 23 éves.

— Mi a vallása?

— Csak izralita, kérem alássan.

A kapitány e szónál, majd az ajkába harapott. Biztosra vette, hogy ez hazugság, melylyel a hatóságot akarom félrevezetni.

Hm, hát aszondja, hogy izralita, pedig majd mindjárt be fogom én bizonyítani, hogy nem ez, hanem mohamedánus.

Már kérem azt nekem jobban kell tudni, mint a tekintetes kapitány urnak.

A kapitány megvető pillantást lövelt felém annak jeléül, hogy majd mindjárt le fog áltálni.

És azzal az irományok közül kihuzta a bejelentő cédulát és orrom elé tartotta.

Azonnal felfogtam a helyzetet és nehogy a jámbor kapitány tovább is bizonytalanságban legyen, megmagyaráztam neki vallás tagadásom okát.

Beszédem alatt a kapitány arca kiderült és a hivatalos komolyságot jóízű mosoly váltotta föl ábrázatán. Azonban — bármennyire tetszett is neki a tréfa a büntetést még se akarta elnézni és az enyhítő körülmények tekintetbe vételével 5 frtra ítélte, ami körülbelül félévi istentelenségért ebben a vallásos korban valóban nem is sok.

Bajusz Mádés.

— **Községi képviselőtünk** f. hó 10-én rendkívüli közgyűlést tart. E közgyűlés legfontosabb részét kétség kívül a Tary Endre interpellációjára az előjáróság által adandó k i m e r i t ő (?) válasz fogja képezni. E közgyűlésnek lesz kötelessége a f. hó 11-én a rakpart ügyében megtartandó helyszíni tárgyalásra egy bizottságot kiküldeni.

— **Tanító választás.** Mult hó 30-ikára lett az iskolaszék egybehíva az új tanítói állás betöltésére — illetve tanító választásra, de a kellő számú tagok nem jelenvén meg a választás szeptember 2-ára halasztatott. E napon a nagy nehezen a szolgaszemélyzet mozgosítván a kellő számú iskolaszéki tagok megjelentek s így a választás megejtetett. Ö: pályázat érkezett be, de időközben egy sürgönyileg visszavonott. Pályáztak V i t o s János róm. katolikus oklevele szerint általános osztályzata: j ó N a u f e l d Ignác izraelita általános osztályzata j e l e s. R é v é s z Károly róm. katolikus általános osztályzata: j e l e s és B ö j t ö r Kálmán általános osztályzata e l ő g y z s g e s. Választást vezető elnök mind a négy pályázót választás alá bocsájtván, az iskolaszék, a már itt képességéről és jó tulajdonságairól előnyösen ösmert Vitos János tanítót egyhangulag megválasztotta.

— **Jóváhagyott szabályrendelet.** A mindszei Szt. István temetkezési egyesület alapszabályai a belügyminiszteriumtól, jóváhagyási záradékkal a szolgabírói hivatalhoz leérkeztek így az egyesület működését megkezdheti.

— **Az ebkirovási lajstromok** a járási községekben elkészültek s számvonói felülvizsgálat alá bocsájtattak.

— **A bálak megszorítása.** Kovács Lázár vendéglőjében, tánc közben elkövetett verekedés folytán az ottani báltartás megvonatott s egyéb helyen is ezentul csak a nappali szakban engedtetik meg.

— **Dr. Szobl Lipót** községi orvos a tegnapi piacon megvizsgálta az árusított gyümölcs és élelmi cikkeket, mely alkalommal több az egészségre ártalmas cikk további árusítását betiltotta.

— **Kukorica törés** előtt, könnyű módon akart gondolkozni egy L. A. nevű helybeli aszszony az ő hizójáról és a nyomási földeken bűngészett is egy jókora nagy zsákkal. Azonban rajta vészett, mert egyik nyomási csősz megcsipste s ellene a följelentést megtette.

— **A szabadságharoi emlékek kiállításának** rendezői felkérlik mindazokat, kik a kiállításra tárgyakat beküldeni szándékoznak sziveskedjenek ezt előzetesen tudatni a rendező bizottsággal, nehogy oly tárgyak küldésenek be, a melyek a kiállításon már megvannak.

— **Csongrád régiségei.** Érdekes világot vetnek vármegyénk ősi „kulturájára“ azon becses régiségek, amelyek Csongrád belváros bőkényi részén az u. n. „pogányvár“ sáncából a legközelebb nagfénnyre kerültek. A leletet bronz-eszköz öntőműhely maradványai képezik és u-raöntésre szánt töredékek, melyek az akkori háborus világban odarejtve, otffeledettek. Látni ezen régiségek között celtetket, vésők, fibulák, kések, kardok, nőihajlékek, sarlók stb. töredékeit, sőt ami több, az előző korban használt barna réz eszközöket, ezeken kívül ón- és bronzrögöket (collectumokat). Feltűnő, hogy a lelet nagyobb részét sarlók töredékei képezik, amiből következtethetjük, hogy az ezen telepen Kr. e. 450 évvel megszállt kelta-nép kiválóan földművelő nép volt s hogy a Csongrád belvárosi részen már a magyarok bejövetele előtt, az itt élő kelták védelméül ezen vízzel körített helyen váracst, földgátakat építettek.

— **Katonaszökevény a vonat előtt.** Molnár Ferenc vásárhelyi illetőségű közhuzsár Topolyáról haza szökött s mult pénteken éjjel

vasuti sinekre vetette magát, midőn a vonat jött, de csak egyik keze sérült meg. A rendőrség elfogta s kórházba szállította.

— **Statisztika.** A lefolyt augusztus hónapban született fi 24, nő 25, összesen 49. Ezekből törvényes 48, törvénytelen 1. Meghalt fi 22, összesen 44 Házasságra lépett 3 pár.

Köszönet nyilvánítás.

Hogy tek. Szobotka Gusztáv köz és váltó ügyvéd ur küldeményét 100 darab iparirkát, azon izenettel, hogy a szegény és jó tanulók közt osszam szét valóban átvettem és azokat a kifejezett kívánalomnak megfelelőleg fogom kiosztani — midőn egy részt a gyöngéd figyelemért másrészt pedig a tanügyre fordított adományára és a tanuló növendékek iránti folyton érdeklő megemlékezéséért ezennel köszönetet mond

Mindszenten, 1891. szeptember hó 5-én.
Ham János
igazgató.

A szabadságharc kiállítása.

I r t a: Tábori Róbert.

A történeti nagy korszakok emlékeit minden nemzet hiven őrzi meg emlékezetében, mert ezek képezik fejlődésének ugyszólván állomásait. De lassanként, hosszú századok elmúltával, mégis el-elmosódik egy emlék, feledésbe megy egy nevezetes tény; miáltal pótolhatlan ür támad, nem ugyan a fejlődésben — mert ez nem függ egyes eseménytől — hanem a nemzeti érzésben. Mi volna például, ha az egész Rákócy-korszak hiányoznék a magyarok, a Tell-század a svájciak történetéből? (Ezt az utóbbit már ugyis elpróbálják disputálni a történészek a svájciaktól, legendának mondván azt!) Bizonyára félig sem volna olyan egységes a nemzeti érzés e két nemzetben, mert nem szilárdítaná egy hatalmas és fejlődésére nagy befolyású korszaknak emléke. Mert a nemzeti érzés korántsem áll egyszerre elő, hanem fejlesztése évszázados munkát igényel; s nem is tart mindenkor egyenletes lépést egy népek anyagi vagy egyéb tekintetbeni gyarapodásával így például a német sokéig volt már gazdag és földrajzi tekintetben „nagy“ nép, a nélkül, hogy nemzetnek lehetett volna mondani, mert nem ismerte a nemzeti érzést. Valósággal csak 1815 óta ismeri, mikor egy kívülről jövő hatalmas befolyás nyomása alatt fölébredt benne s azóta mindent is elkövetett, hogy a nemzeti érzésnek megfelelő nemzeti állammá legyen.

Ha már nagy népeket képes ennyire átalakítani, megerősíteni és a fejlődés útjára vinni a nemzeti érzés, mennyivel inkább a kisebbeket! Ezek egyáltalában még földrajzilag sem létezhetnének nemzeti érzés nélkül. Elyvelné őket az idegen népek körülözlő árja, bekebelezné magába hatalmasabb szomszédok pusztá akarata s úgy eltűnnének a föld színéről, hogy neyük sem maradna fenn a történetben. Nemzeti érzés nélkül a magyar nép beolvadt volna vagy a törökbe, vagy a németbe. Annnyit közlön ezen érzésnek, mint talán egyetlen nép sem a föld kerekén!

Azért is elismerés illeti azokat, a kik bármely csekély módon hozzájárulnak a nemzeti érzés fejlesztéséhez. A felénk sandító külföld, különösen pedig a Lajtán tül szomszédok szeretnek minket „chauvinisták“nak elnevezni, s nem sejtik, hogy a mit ők így neveznek, az nem egyéb a nemzeti érzés egy egy erősebb lüktetésénél és nyilvánulásánál, a mely néha csekélyebb alkalommal is kitör, mert sok már az összegyűlt „fúdiium“. Honnan érte ez meg az osztrák, holott benne soha sem volt nemzeti érzés? A mi őt lelkesíti, az lokális és legfőlebb hűség a dinasztiahoz: mindenestre szép és dicséretes érzések, de korántsem elegendők arra, hogy egy csomó népből egységes nemzetet alakítsanak. A Lajtán tül, ha van egy nép, a mely a nemzeti érzést ismeri és magában erősen ápolja, ez csak a cseh lehet s azért valószínűleg övé a jövő a „testvérállamban“.

A ki tehát igazán szíven hordja a magyar haza és nemzet jólétét és gyarapodását, az a maga körében és tehetségéhez képest mindent el fog követni a nemzeti érzés fejlesztésére és megszilárdítására. Mondottuk már, hogy erre mi sem alkalmasabb, mint a nagy történeti események emléke. S valamennyi történeti esemény közül leginkább azok, melyek az

illető nemzetet egy nagy, jogáért végig küzdött harc közepett mutatják. Ilyenek a Rákóczy-korszak és a szabadságharc eseményei.

Mind a kettőnek határozottan nemzeti volt a jellege; csakis nemzeti érzés inspirálta azokat, a kik részt vettek bennök s azért ugyanezt az érzést keltik bennünk, az utódokban is. De különösen a szabadságharc! Mint egy éltető és lelkesítő vérkeringés járja még mindig át emléke a nemzet testét. Művészek és költők belőle merítenek ihletet, rajta csüng a fejlődő gyermek lelke, mikor a tanító a hazaszeretet ébresztése szempontjából elmondja neki e korszak eseményeit. A felnőttek közül büszke és boldog az, a ki elmondhatja magáról. „En is ott voltam!“ A ki pedig nem mondhatja ezt, legalább azzal vigasztalódik, hogy valamely rokona — talán apja, vagy nagybátyja? — beállhatott honvédnek és végig hercolhatta a szabadság nagy harcát. Mindannyi azonban, ha van egy kis kézzel fogható emléke abból a nagy időből — hacsak egy tépett, értéktelen bankó is, vagy egy régi szinevesztett kokárda — féltve őrzi, akár csak egy ereklyét. S jogosan, helyesen! Mert az ilyen apró tárgy, a melyhez nagy esemény emléke fűződik, kiválóan alkalmas az általunk nem eléggé kiemelhető nemzeti érzés ápolására.

Kitünő gondolat volt tehát Hentaller Lajos országgyűlési képviselőtől és Farnék Bélától, hogy összegyűjtik, egy kiállításban egyesítik mindazt, a mi a 48-as dicső eseményekre emlékeztető ereklje gyanánt még található széles Magyarhonban. Sok éve már, hogy e két férfiú gyűjtögeti a maguk nemében és különben is kinceseknek mondható okmányokat, képeket, érmekeket emléktárgyakat stb. Most elérkezettnek látják az időt, hogy gyűjtésük eredményét bemutassák a magyar közönségnek. Talán azért is épen most, mivel sejtik, hogy szükséges a nemzeti szellemre és a nemzeti érzésre appellálni? . . .

A vigadó több termében látható az a, mintegy 4600 tárgy, melyet eddig sikerült összehozniok — de azért még nem nyújt véglegesen befejezett képet a kiállítás; mert még folyton érkeznek újabb tárgyak. A rendezőség, melyet Hentaller Lajos, gróf Kályi Gábor és Pázmány Dénes országgyűlési képviselők, valamint Farnék Béla képviselnek, azon volt, hogy az egyes csoportok bizonyos kimagasló központtal birjanak, a mely azonnal lebilincseli az érdeklődést. A csoportosítás valóban jó izlést mutat, de egyszersmind szakértelemre és a történelmi események teljes ismeretére is. Mert nem olyan könnyű dolog ám, történelmi érdekű tárgyakat úgy elrendezni, hogy az egyik ne szorítsa háttérbe a másikat, hanem kölcsönösen kiegészítsék egymást. Körülbelül három főcsoportot lehet megkülönböztetni: I. Az arcképek csoportját, II. A fegyverek csoportját. III. A jelvények csoportját, a melybe az érmeke, okmányok és zászlók is tartoznak.

Az arcképek csoportjában ugyszólván majdnem egész teljességgel föltalálhatók mindazok a képes ábrázolatok, melyek az 1848—49-iki szabadságharourokról és ennek szereplőiről hazánkban, Európában és Amerikában felkutathatók és megszerezhetőek voltak. E gyűjteményben 1600 kép van mindenféle fajtájú és nagyságu olajfestményektől kezdve, a sok évvel a szabadságharc lezajlása után készült fényképig s a szabadságharc alatt elkészült metszett vagy litographált fényképig. Mig az első bizonyos monumentális jelleggel bírnak és a történelmi becshoz a művészi érték is hozzájárul náluk, a fényképek egy későbbi nemzedék benső szükségletének megfeleltek, a mely tudni óhajtották, milyenek jelenleg a nagy eseményekben szerepet vitt férfiak, milyen az egykori csaták színhelye stb; a metszett és litographált képek pedig többnyire népies jelleggel bírnak, a mennyiben többnyire azzal a célzattal készültek a nagy események közepett, hogy a nép lelkére ahssanak, felköltsék érdeklődését és felejtethetetlené tegyék előtte a szabadságharc vezérlő alakjait és kimagasló momentumait.

(Folyt. köv.)

CSARNOK

Tekintetes szerkesztő ur!

Egy általam igen sokra becsült munkatársra, hibául róttá fel Önnek azt, hogy mezei munkával lévén elfoglalva

a tényjén pihent és Ön helyett őt zaklatta, a szedő, . . . töltelékért.

Mintán ezt előzetesen „Egy felfedezhetetlen poéta“ című tárcája elején megjegyezte egyuttal, nem felelt meg lefesteni kinteljes állapotát és átkozni Mindszentet, hol soha egy gyilkosság, egy vakmerő betörés, egy véres szerelmi dráma, egy szenzatiós elfogatásf egy feléledt halott — sem lát napvilágot.

Küzdelmé azzal ér végett, hogy a posta által hozott három levél tartalmát közli, szóval azokkal tölti be az üresen volt sorokat.

Ennek a három levélnek tartalma az mivel foglalokozni óhajtok, illetve illetékes köröktől nyert megbízásomnak óhajtok eleget tenni.

Munkatársának — t. — s. urnak a legösszefoglalóbb közzötétét fejezi ki a helál torkából szerencsésen megmenekült X. y. és lelkes honleány, azért mert szerény személyökk el nem a rendes „Helyi és vegyes hírek“ rovatában, hanem egy külön „Tárcá“ban sziveskedett idejét tölteni.

Jóétetének ellenszolgálatáról itt küldöm.

Szives közlés végétt a neki oly sok gondot okozott „Küzdelmes nősülés“ magyarázatát.

A nagy reklammal beiktatott vers nem is olyan rossz, mint a milyennek első tekintetre látszik, egy hibája van csnpán, ez pedig az, hogy írja vers formába öltöztette.

Az egész történet t, szerkesztő ur, illetve már t. olvasó ezelőtt 500 esztendővel játszik a közeli Szegvár községben, és ha meghallgatják elmondom teljes eredetiségében, hátha valami népszinmű író még tárgyal fogja felhasználni.

Szegvár község jó módu polgára volt Dáni Varga s nősülendő fiatal ember annak idejében. A mostoha sors azonban halál képében kiragadta kezéből választottját Ágnes leányzót, ott hagyva őt az unalmas pártatlan életnek.

De hát a mi Vargánkba jó vér szorult, és a gyászév letelével új szerető után kezdett nézni.

Egész Csongrád megyében ritkította akkor párját Ördögh Károly uram a gügyűség magas művészetében, annyira, hogy a mi emberünk is hozzá fordult segedelmért, mint olyanhoz ki jól tudja hol vannak a leányok.

Bizalmát nem is pazarolta érdemtelenre, mert habár előzetesen vagy hét kosarat kapott Ujfaluban reátalált az igazira egy szép derék és jó zsellér leányra.

De mint mindenkiéek ugy ennek is voltak ellenségei és Cila néni a község érdemudus kofája annyira telebeszélte Ördögh uram fejét, hogy a mtr megkört leányzót mint teljesen érdemtelen ott hagyta a faképnél.

Dáni bácsi értesülése már sokkal kedvezőbb volt, mert meggyőzték arról, hogy ellenkezőleg áll a dolog, miérrt is újra felkereskedett Ördögh Károlyival és nem csak megkérte, hanem el is vette a szegény zsellér leányát és máig is boldogan él vele, üti a sánfát, kaptatát, ha ugyan azóta meg nem halt.

Vége!

Azt hiszem igen nagy szolgálatot tettem evvel — t. — s. urnak, mert reáveztem egy műkinosre.

Az egész történet azt bizonyítja, hogy ezelőtt 500 esztendővel is éltek hihordó emberek, kik minden felszólítás nélkül beleártották magukat a más dolgába sőt annyira mentek, hogy egy boldog házaság magkötését is tönkre akarták juttatni.

Midőn a legjobb egészséget kívánom egyuttal maradok tisztelője
Seregély.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos
Diamant Manó.

Uj vasuti menetrend.

Mult hó elsőjével a m. kir. államvasutakon új menetrend lépett életbe.

E menetrendnek községünk közönségét közelebről érdekelt részét itt közöljük:

Szeged—Csaba.

	indul	v. v.	sz. v.	v. v.
Szeged	indul	5.09.	9.59.	5.42.
Algyő	"	5.42.	10.16.	6.59.
H.-M.-Vásárhely	"	6.21.	10.45.	6.59.
Kutvölgy	"	—	11.02.	7.28.
Sámszon	"	—	11.16.	7.50.
Orosháza	"	—	11.40.	8.32.
Csorvás	"	—	12.03.	9.19.
Csaba	érk.	—	12.35.	10.12.

Szeged—Csaba.

	indul	v. v.	sz. v.	v. v.
Csaba	indul	4.01.	2.20.	—
Csorvás	"	4.44.	2.55.	—
Orosháza	"	5.22.	3.23.	—
Sámszon	"	5.52.	3.43.	—
Kutvölgy	"	6.13.	3.56.	—

H.-M.-Vásárhely	6.46.	4.17.	9.08.
Algyő	7.34.	4.40.	9.54.
Szeged	7.55	4.54.	10.20.

Az éjjeli órák este 6 órától reggeli 5 óra 50 percig vastagabb számokkal vannak feltüntetve.

Szentes—Szolnok.

Szentes	indul	5 ó. 35 p. éjjel,	12 ó. 05 p. d. u.
Töke	"	6 ó. 11 p. éjjel,	12 ó. 41 p. d. u.
Kszt.-Márton	"	6 ó. 51 p. d. e.	1 ó. 20 p. d. u.
P.-Homok	"	7 ó. 23 p. d. e.	1 ó. 52 p. d. u.
T.-Földvár	"	7 ó. 41 p. d. e.	2 ó. 17 p. d. u.
Martfű	"	7 ó. 59 p. d. e.	2 ó. 36 p. d. u.
Kengyel	indul	8 ó. 34 p. d. e.	3 ó. 11 p. d. u.
P.-Tenyő	"	8 ó. 55 p. d. e.	3 ó. 31 p. d. u.
Szajol	"	9 ó. 16 p. d. e.	3 ó. 55 p. d. u.
Szolnok	érk.	9 ó. 44 p. d. e.	4 ó. 25 p. d. u.
Budapestre	érk.	1 ó. 55 p. d. u.	7 ó. 45 p. éjjel.

Szolnok.—Szentes

B.-pestről	indul	9 ó. 40 p. éjjel,	8 ó. 15 p. d. e.
Szolnok	"	3 ó. 45 p. éjjel,	11 ó. 47 p. d. e.
Szajol	"	4 ó. 20 p. éjjel,	12 ó. 20 p. d. u.
P.-Tenyő	"	4 ó. 43 p. éjjel,	12 ó. 41 p. d. u.
Kengyel	"	5 ó. 11 p. éjjel,	1 ó. 09 p. d. u.
Martfű	"	5 ó. 39 p. éjjel,	1 ó. 36 p. d. u.
T.-Földvár	"	6 ó. 08 p. d. e.	2 ó. 03 p. d. u.
Homok	indul	6 ó. 20 p. d. e.	2 ó. 15 p. d. u.
Kszt.-Márton	"	7 ó. 10 p. d. e.	2 ó. 52 p. d. u.
Töke	"	7 ó. 38 p. d. e.	3 ó. 25 p. d. u.
Szentesre	érk.	8 ó. 13 p. d. e.	4 ó. — p. d. u.

Fogbajosok szives figyelmébe.

Van szerencsém Mindszent község és vidéke t. közönségének becses tudomására hozni, hogy lakásomon (Szentesen I. tized 307. sz. házamban) a mai kor igényeinek teljesen megfelelő fogászati műtermet nyitottam.

Naponkint 1—4 óráig külön

fogászati rendelést

tartok és nemcsak fog- és gyökhuást s a fogak plombálását (arany, ezüst és email) végezem, hanem egy egyes műfogakat, mint teljes fogsorokat a legnagyobb tökéletességgel készítek.

Ezenkívül azon kellemes helyzetben vagyok, hogy foghuzásokat altatással is végezek, melynél a fogak kihuzása teljesen fájdalom nélkül történik.

Magamat a t. közönség szives bizalmába ajánlva, maradtam

tisztelettel

Dr. Czukermann Soma.

Rendkívüli fontos találmány gyengeség ellen!

Férfiaknak!

A cs. és kir. szab. **Potentator**-ral gyógyulhatnak férfiak rögtön, tartósan és utóbajok nélkül, még oly esetekben is, hol semmi sem használt; még több évi gyengült vagy elvesztett erő is helyreállítatik (különleg észrevehetően, garantirozott ártalmatlan, izgalom nélküli, kellemes gyógymód). Hires tanárok elismerő nyilatkozatai, legmelegebb orvosi ajánlások és az alaposan ki-gyógyultak ezernyi hálaíratái érdekelnek tanácsolják a cs. és kir. szab. **Potentator** alkalmazását. Maradandó eredmény. A küldés és csomagolás diszkrétcióval. **Dr. Alt-mann Károly**, Wien, VII., Mariahilfstrasse 70. sz. Felvilágosító röp-iratok kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. 2—18